

Казак Оксана Олексіївна

Кандидат економічних наук, старший викладач
кафедри фінансів та економіки,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0003-2088-9022
e-mail: o.kazak@kubg.edu.ua

Жильцов Максим Олександрович

Здобувач ступеня магістр,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна

e-mail: maxwell3525@gmail.com

КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ДЖЕРЕЛ РОЗВИТКУ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ЯК СКЛАДОВОЇ ЙОГО РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Анотація. У статті висвітлено та проаналізовано підходи різних вчених щодо формування фінансових джерел розвитку страхової компанії, розглянута структура капіталу страховика, порядок та принципи його формування. Проаналізовано склад капіталу страхової компанії, а також завдання, які виконуються за допомогою формування окремих його структурних компонентів. Проведене дослідження дало змогу прийти до висновку, що найбільш важливою складовою ресурсного потенціалу страховика виступає його фінансовий потенціал — сукупність грошових коштів та надходжень, які є в розпорядженні підприємства для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат на відтворення підприємства та стимулювання працівників. А фінансові ресурси страхової організації, як елемент її потенціалу — це сукупність тимчасово вільних коштів, що знаходяться в обігу у страхової компанії та використовуються для здійснення страхової, інвестиційної, фінансової діяльності. Страхова організація володіє певними фінансовими ресурсами, інвестування яких є джерелом інвестиційного доходу. За рахунок фінансових ресурсів страховик виконує свої зобов'язання перед страхувальниками, може стабілізувати власний фінансовий стан, зменшити інфляційний тиск, пропонувати на страховому ринку менш прибуткові види страхових послуг.

Ключові слова: капітал; страхова організація; фінансові ресурси; страхова діяльність; управління капіталом; структура капіталу.

DOI:<http://doi.org/10.32750/2018-0105>

ВСТУП
У сучасних умовах, що характеризуються нестабільністю зовнішніх економічних факторів, важливим завданням керівництва є формування та оцінювання поточних перспективних можливостей страхової компанії, а саме його потенціалу. Важливість розвитку страховика як умови

його існування, дає змогу поставити питання про дослідження ресурсного потенціалу, що містить у собі перспективу майбутнього стану страхової організації, який можливо досягти тільки за умов розвитку. В умовах сучасності страхові компанії повинні адекватно реагувати на ринкові зміни. У зв'язку з цим раціонально використовувати ресурсний потенціал

враховуючи найважливіші чинники, а також забезпечувати динамізм власного фінансового потенціалу, який безпосередньо пов'язаний із формуванням та розміщенням наявних грошових ресурсів.

Постановка проблеми. Управління капіталом страхової компанії донедавна розглядали винятково з точки зору забезпечення виконання страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками. Вимоги щодо достатності капіталу встановлюються законодавчо за допомогою визначення мінімального розміру статутного капіталу та інших обмежень щодо обсягу взятих страховиком зобов'язань. Діяльність щодо управління капіталом належить до числа стратегічних планів страхової компанії. При цьому визначаються довгострокові завдання, шляхи розвитку страхової компанії, а також комплекс заходів щодо їх реалізації. В умовах жорсткої конкуренції, що супроводжує розвиток ринкової економіки, необхідно постійно вдосконалювати системи та форми управління капіталом, використовувати новітні здобутки та неординарні рішення під час діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вклад у дослідження основ формування і використання ресурсів, у тому числі фінансових, окремих груп суб'єктів фінансової сфери внесли такі вчені, як: С. Алексеев, О. Бабина, С. Бай, В. Баранова, Є. Величко, О. Гаманкова, В. Гринькова, О. Кнейслер, Г. Кулина, Н. Нагайчук, Н. Налукова, В. Опарін, Т. Письменна, Р. Пікус, А. Поддєрьогін, А. Ткаченко, В. Хлівний, Н. Чиж та інші. Проте недостатньо дослідженими залишаються теоретичні аспекти щодо окремих особливостей формування фінансових ресурсів страхових компаній.

Мета статті. Метою статті є обґрунтування науково-теоретичних основ формування фінансових джерел розвитку страхової компанії.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Капітал страхової компанії є фінансовою основою розвитку і вміщує в собі такі елементи: статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал та нерозподілений прибуток. На перший погляд, звіт про доходи та витрати страховика нічим не відрізняється від аналогічного звіту інших господарюючих суб'єктів. Більш детальний аналіз дає змогу виявити особливості між співвідношенням власного та залученого капіталу, кількісними та якісними характеристиками окремих елементів власного та залученого капіталу, складу і структури залученого та позиченого капіталу, і складу і структури активів страховика.

На думку Н. Нагайчука, капітал страховика є основою його діяльності й сукупності фінансових ресурсів: власних, залучених чи позичених, які перебувають у розпорядженні страховика і використовуються для забезпечення його діяльності та отримання прибутку [1, с. 108].

Виходячи з цього, надалі буде правильним отождення, тобто використання як синоніма поряд із терміном «фінансові ресурси» терміну «капітал». У свою чергу, він забезпечує належне функціонування страхової компанії і розділяється за джерелами формування на власний, залучений та позичений. Специфіка страхування визначає склад і структуру капіталу страхової компанії: він, в основному, виступає в грошовій формі. Джерела формування капіталу страхової компанії відповідно до цього підходу наведено на *рис. 1*.

У наукових колах точиться дискусія, чи доцільно й чи правильно виокремлювати залучені й позичені фінансові ресурси, або останні входять до залучених [1, с. 106]. Водночас, Н. В. Ткаченко визначає, що для зручності дослідження, оскільки порівняно з обсягом страхових резервів частка статей позикового капіталу страховика є досить скромною, то доцільно капітал поділяти на власний і залучений, вважаючи, що до нього входить і позиковий [2, с. 84].

Рис. 1. Склад капіталу страхової компанії
Джерело: Розроблено автором на основі [2, с. 84].

Згідно із думкою О. В. Шевчука, залучена частина капіталу у вигляді страхових премій значно більша, ніж власна [3, с.117], тому її роль у діяльності страховиків доцільно розглядати окремим дослідженням. Базову роль у структурі ресурсів страховиків відіграє саме їх власний капітал, з яким ототожнюють кошти, які належить страховій компанії

на праві власності та представлений статутним та гарантійним фондом, який у свою чергу включає додатковий, резервний капітал і нерозподілений прибуток. Вони виконують функцію фінансової гарантії виконання перед страхувальниками своїх зобов'язань згідно з договорами страхування. Переваги і недоліки якого сформовані у таблиці 1.

Таблиця 1

Особливості функціонування власного капіталу

Позитивні	Негативні
1. Простота залучення, оскільки рішення, пов'язані зі збільшенням власного капіталу, приймають власники і менеджери.	1. Обмеженість обсягу залучення, а отже, і можливостей істотного розширення операційної та інвестиційної діяльності підприємства в періоди сприятливої кон'юнктури ринку на окремих етапах його циклу.
2. Зростання можливості отримання прибутку, у зв'язку із способом залучення коштів власного капіталу, що не включає в себе отримання кредитів	2. Не використовується можливість приросту коефіцієнта рентабельності власного капіталу за рахунок залучення позикових фінансових ресурсів, оскільки без такого залучення неможливо забезпечити перевищення коефіцієнта фінансової рентабельності діяльності над економічною.
3. Забезпеченням фінансової стійкості розвитку організації, її платоспроможністю в довгостроковому періоді, а також зниженням ризику банкрутства.	3. Висока вартість порівняно з альтернативними позиченими джерелами формування капіталу.

Джерело: Розроблено автором самостійно.

Національне положення стосовно загальних вимог до фінансової звітності, затверджено наказом Міністерства фінансів України регламентує нову форму Звіту про власний капітал. Вона лише була відкоригована: відповідно статутний і пайовий капітали відтепер відображаються разом

у графі «zareєстрований капітал». Оскільки статутний капітал з дня заснування страхової організації формує основу її фінансової стійкості, його розміру (рис. 2) і структурі приділяється дуже велика увага з боку як страховиків, так і наглядових органів [4, с. 447].

Рис. 2. Мінімальні розміри статутного капіталу за валютним обмінним курсом валюти України
Джерело: Розроблено автором на основі [5].

Окрім кількісних вимог до статутного капіталу законодавством встановлені також якісні вимоги. Так, новостворені або діючі страховики у випадку збільшення zareєстрованого статутного капіталу повинні забезпечити його формування виключно у грошовій формі. Як виняток із зазначеного правила дозволяється формувати статутний капітал страховика цінними паперами, що випускаються державою, за їх номінальною вартістю, але не більше 25 відсотків загального розміру статутного капіталу. Прямою законодавчою нормою страховикам забороняється використовувати для формування статутного капіталу векселі, кошти страхових резервів, а також кошти,

одержані в кредит, позику та під заставу; забороняється також використовувати в якості внесків нематеріальні активи [5].

Існують законодавчі вимоги, пов'язані з можливістю участі страхових організацій у статутних капіталах інших (загальна частка не може бути більшою відсотків його власного статутного капіталу в тому числі статутному капіталі окремого страховика не може перевищувати 10%. Це пов'язано із необхідністю дотримання принципу обережності при проведенні страхової діяльності, в основі якої є притаманний лише страхуванню ризик. Наявність страхового ризику відображає ймовірнісний характер зобов'язань

страховика, що потребує гарантій щодо їх виконання. Тобто є необхідність диверсифікації вкладених коштів з метою уникнення кумуляції ризиків і зобов'язань.

Діяльність страховиків контролюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та вимагає виконання ними законодавчих та нормативних вимог стосовно розміру статутного капіталу, що визначається законодавством та засновницькими документами. Через статутний капітал реалізується право на дивіденди і право на управління страховою компанією її власниками.

Наступний елемент у складі власного капіталу страховика додатковий капітал, який разом із резервним капіталом, а також сумою нерозподіленого прибутку належить до гарантійного фонду страховика, та формується у результаті статутної діяльності страхової компанії і слугує додатковим джерелом фінансування її непередбачених платежів, дає змогу своєчасно розраховуватись по страхових виплатах [1, с. 109; 71].

Гарантійний фонд не виступає відокремленим самостійним фондом і об'єднує ті власні кошти страховика, які не є статутним капіталом. Конкретних вимог щодо обсягів такого гарантійного фонду вітчизняним законодавством не передбачено [6, с. 32].

Додатковий капітал складається із додатково вкладеного капіталу (актуальний лише для страховиків, які створені у формі акціонерного товариства і являє собою емісійний механізм від розміщення акцій) та іншого додаткового капіталу (сума дооцінки необоротних активів; вартість активів, безкоштовно отриманих страховиком від інших юридичних та фізичних осіб та інші види додаткового капіталу) [94, с. 9]. Додатковий капітал не у складі власного капіталу страхової компанії займає незначну частину.

Резервний капітал як доповнення до статутного спрямовується на оперативне покриття збитків по страхових операціях, виплату дивідендів у разі недостатності обсягів прибутку, також для викупу акцій страховика за відсутністю інших коштів.

Завдяки резервному капіталу зміцнюється матеріальна та фінансова безпека страхової компанії, а також додатково забезпечується її фінансова стійкість. У свою чергу, це призводить до зростання гарантій виконання страховиком взятих зобов'язань перед страхувальниками, знижує можливість банкрутства. Величина резервного капіталу встановлюється у відсотках до статутного. Джерелом його утворення є відрахування від чистого прибутку. Обсяг відрахувань встановлюється вищим органом управління страховою компанією (не нижче законодавчо визначеного розміру). Якщо в процесі чи після утворення

резервного капіталу провадяться виплати для покриття збитків і фінансування непередбачених видатків, то відрахуваннями з прибутку він поновлюється до досягнення встановленого розміру [5].

При зарахуванні ресурсів до залучених основним принципом їх формування є цільове призначення. Такі ресурси відображаються у розділі «Забезпечення наступних витрат і платежів». Головною особливістю балансу страхової організації є структура даного розділу. У складі забезпечень наступних витрат і платежів усі інші підприємства відображають нараховані у звітному періоді витрати на оплату майбутніх відпусток персоналу, гарантійні зобов'язання тощо, величина яких на дату складання балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок. Страховики у цьому розділі відображають ще свої страхові резерви. Ця стаття балансу страховиків поряд із статтею «Статутний капітал» є найбільш вагомою статтею у пасиві балансу [6, с. 33]. У порівнянні з обсягами страхових резервів показники усіх інших статей, де знаходять своє відображення залучені і позикові кошти, є досить скромними.

Нерозподілений прибуток є прибутком, реінвестованим у страхову компанію і виникає за наслідками діяльності фінансового року страхової компанії та утворюється як залишок прибутку після виконання своїх зобов'язань [7, с. 27].

Залучений капітал містить в собі залучені ресурси, які у певний період перебувають у розпорядженні страховика. Залучені ресурси складаються зі страхових резервів, забезпечення наступних витрат і платежів, цільового фінансування. Страхові резерви є основою фінансової стійкості та платоспроможності страховика, тому їх порядок формування та склад визначені законодавством і є обов'язковим для страховиків. Вони можуть формуватися за рахунок залучених коштів (страхових премій) та мати лише цільове призначення, також можуть протистояти зобов'язанням по відшкодуванню збитків чи уособлювати ту частину ресурсів страхової компанії, яка є достатньою для сплати страхового відшкодування за укладеними договорами страхування.

Вважаємо, що роль страхових резервів посилюється з розвитком бізнесу та розширенням страхового портфелю. Резерви мають тісний зв'язок з технологією проведення тих чи інших видів страхування. Тобто вони існують поки страхова компанія виконує страхову діяльність і несе певний обсяг страхової відповідальності. Це дозволить страховикові розраховувати загальний обсяг своїх зобов'язань через достатній розмір своїх резервів, задля відшкодування усіх збитків за договорами страхування навіть у випадку, якщо нові страхові премії не надходитимуть.

Страхові резерви відносяться до залучених, оскільки ці ресурси не належать страховику, вони лише тимчасово, на період дії договору страхування, знаходяться у розпорядженні страхової компанії і призначені для здійснення страхових виплат. При умові беззбиткового проходження договору вони або переходять в дохідну базу, або повертаються страхувальникам у частині, передбаченій у договорі, їх неправомірно вважати позиковим капіталом, так як він надається під відсоток і повинен бути повернений кредитору в повному обсязі [8, с. 746]. Страхові резерви є основним елементом залученого капіталу страховика. Згідно з чинним законодавством, страхові резерви поділяються на:

- технічні резерви, які формують страхові компанії, що здійснюють загальне страхування;
- резерви із страхування життя, що формуються страховиками, які здійснюють страхування життя.

У західній страховій практиці передбачено формування таких типів технічних страхових резервів, як резерв незароблених премій, резерв збитків та резерв вирівнювання. Особливістю є те, що формуються такі страхові резерви залежно від виду оформлених договорів [9, с. 108].

Окрім видів страхових резервів, поданих законодавством, страховики в Україні повинні формувати резерви з медичного страхування і з обов'язкових видів страхування.

Хоча основу страхової діяльності складає залучений капітал у вигляді страхових резервів, іноді страховики звертаються до банків по кредити, що дає їм додаткові можливості для розширення обсягів діяльності, забезпечення більш ефективного використання власного капіталу і сприяє підвищенню ринкової вартості страхової компанії.

Джерелом позичених ресурсів є позика, відносини за якою ґрунтуються на принципах строковості, цільового призначення, платності, поверненості, забезпеченості [5]. Позиковий капітал страхової компанії відображається у пасиві балансу: у Розділі III «Довгострокові зобов'язання», Розділі IV «Поточні зобов'язання», Розділі V «Доходи майбутніх періодів» [6, с. 36]. До складу позикового капіталу входять фінансові ресурси, представлені довгостроковими і короткостроковими кредитами банків, кредиторською заборгованістю та доходами майбутніх періодів. Хоча основу страхової діяльності складає залучений капітал у вигляді страхових резервів, іноді страховики звертаються до банків по кредити, що дає їм додаткові можливості для розширення обсягів діяльності, забезпечення більш

ефективного використання власного капіталу і сприяє підвищенню ринкової вартості страхової компанії [10, с. 73].

Проаналізувавши трактування науковців, можна зробити висновок, що фінансові джерела — це наявні в компанії грошові фонди цільового призначення, що формуються за рахунок власних, залучених та запозичених коштів (власний капітал, кошти страхових резервів, позикові кошти). Управління фінансовими джерелами здійснюється структурними ланками, що представляють керівний фінансовий апарат компанії (фінансовий директор, фінансовий відділ, казначейство компанії, головний бухгалтер і бухгалтерія). Специфіка страхової діяльності визначає склад та структуру капіталу страхової компанії.

Отже, найбільш важливою складовою ресурсного потенціалу страховика виступає його фінансовий потенціал — сукупність грошових коштів та надходжень, які є в розпорядженні підприємства для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат на відтворення підприємства та стимулювання працівників. А фінансові ресурси страхової організації, як елемент її потенціалу — це сукупність тимчасово вільних коштів, що знаходяться в обігу у страхової компанії та використовуються для здійснення страхової, інвестиційної, фінансової діяльності. Страхова організація володіє певними фінансовими ресурсами, інвестування яких є джерелом інвестиційного доходу. За рахунок фінансових ресурсів страховик виконує свої зобов'язання перед страхувальниками, може стабілізувати власний фінансовий стан, зменшити інфляційний тиск, пропонувати на страховому ринку менш прибуткові види страхових послуг.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Найбільш важливою складовою ресурсного потенціалу страховика виступає його фінансовий потенціал — сукупність грошових коштів та надходжень, які є в розпорядженні підприємства для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат на відтворення підприємства та стимулювання працівників.

Перспективи подальших досліджень у даній сфері полягають у розробці методичного забезпечення формування фінансових джерел розвитку страхової компанії із урахуванням особливостей та специфіки фінансово-господарської діяльності та індивідуалізації підходів до пошуку та застосування управлінських рішень у межах формування ресурсного потенціалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нагайчук Н.Г. Управління капіталом страхової компанії / Н.Г. Нагайчук // Фінанси України. — 2008. — № 11. — С. 106-116.
2. Ткаченко Н.В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика : монографія / Н. В. Ткаченко; Нац. банк України, Ун-т банків. справи. — Черкаси: «Черкаський ЦНТЕІ», 2009. — 570 с.
3. Шевчук О.В. Управління фінансовими ресурсами страховика / О.В. Шевчук // Економічний вісник Донбасу. — 2010. — № 2. — С. 116-126.
4. Страхування : підруч. / Керівник авт. кол. наук. ред. С.С. Осадець, д. е. н., проф. — К. : КНЕУ, 2006. — 528 с.
5. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.rada.gov.ua.
6. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій: навч. посіб. / О.О. Гаманкова. — КНЕУ, 2007. — 328 с.
7. Баранова В.Г. Умовно-позичкові кошти страхових організацій: проблеми інвестування та оподаткування / В. Г. Баранова, О. С. Рабий // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць / Одеський держ. екон. ун-т. — О., 2005. — № 21. — С. 25-31.
8. Страхование : учебник / Под ред. Т.А. Федоровой. — М. : Экономика, 2004. — 875 с.
9. Налукова Н. І. Фінансова діяльність страховика: концептуальні засади теорії і практики / Н.І. Налукова, М.П. Бадида // Світ фінансів. — 2015. — № 2. — С. 105-117.
10. Фінанси підприємств : підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. — К. : КНЕУ, 2001. — 460 с.

КЛЮЧЕВЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ИСТОЧНИКОВ РАЗВИТИЯ СТРАХОВОЙ КОМПАНИИ КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ЕГО РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА

Казак Оксана Алексеевна

*Кандидат экономических наук, старший преподаватель
кафедры финансов и экономики,
Киевский университет имени Бориса Гринченка,
г. Киев, Украина
ORCID: 0000-0003-2088-9022
e-mail: o.kazak@kubg.edu.ua*

Жильцов Максим Александрович

*Соискатель степени магистр,
Киевский университет имени Бориса Гринченка,
г. Киев, Украина
e-mail: maxwell3525@gmail.com*

Аннотация. В статье освещены и проанализированы подходы различных ученых по формированию финансовых источников развития страховой компании, рассмотрена структура капитала страховщика, порядок и принципы его формирования. Проанализирован состав капитала страховой компании, а также задачи, которые выполняются с помощью формирования отдельных его структурных компонентов. Проведенное исследование позволило прийти к выводу, что наиболее важной составляющей ресурсного потенциала страховка выступает его финансовый потенциал — совокупность денежных средств и поступлений, которые есть в распоряжении предприятия для выполнения финансовых обязательств, осуществления затрат на воспроизводство предприятия и стимулирования работников. А финансовые ресурсы страховой организации, как элемент ее потенциала — это совокупность временно свободных средств, находящихся в обращении в страховую компанию и используются для осуществления страховой, инвестиционной, финансовой деятельности. Страховая организация обладает определенными финансовыми ресурсами, инвестирование которых является источником операционного дохода. За счет финансовых ресурсов страховщик выполняет свои обязательства перед страхователями, может стабилизировать собственное финансовое состояние, уменьшить инфляционное давление, предлагать на страховом рынке менее прибыльные виды страховых услуг.

Ключевые слова: капитал; страховая организация; финансовые ресурсы; страховая деятельность; управление капиталом; структура капитала.

KEY ELEMENTS OF FORMATION OF FINANCIAL JOURNALS OF INSURANCE COMPANY DEVELOPMENT, COMPLEX POTENTIAL OF ITS RESOURCES

Kazak Oksana

Ph.D. (Economics),
Senior Lecturer of the Finance and Economics Department,
Borys Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0003-2088-9022
e-mail: o.kazak@kubg.edu.ua

Zhiltsov Maxim

Master of Science Degree,
Borys Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine
e-mail: maxwell3525@gmail.com

Abstract. The article defines and analyzes approaches of different scholars to the formation of financial sources of an insurance company development, examines the structure of the insurer's capital, the order and principles of its formation. There are analyzed composition of the insurance company capital, as well as the tasks performed by means of forming its separate structural components. The research has made it possible to conclude that the most important component of the resource potential of insurance is its financial potential — a set of cash and income available to fulfill financial obligations, costs for the reproduction of the enterprise and the promotion of employees and financial resources of the insurance organization as an element of its potential — the set is temporarily free funds that are in circulation in an insurance company and used for insurance, investment, financial activities. The insurance company has certain financial resources, investment of which is a source of investment income. At the expense of financial resources, the insurer fulfills its obligations to policyholders, can stabilize its financial position, reduce inflationary pressure, and offer less favorable types of insurance services in the insurance market.

Key words: capital; insurance organization; financial resources; insurance activity; capital management; capital structure.

REFERENCES

1. Nagaychuk N. (2008). *Capital management of an insurance company*. Finance of Ukraine, 11, 106-116. [in Ukrainian]
2. Tkachenko N. (2009). *Ensuring financial stability of insurance companies: theory, methodology and practice: monograph*. Cherkasy. National Bank of Ukraine, Un-t of banks. affairs. [in Ukrainian]
3. Shevchuk O. (2010). *Management of financial resources of the insurer*. Economic Bulletin Donbass, 2, 116-126. [in Ukrainian]
4. Osadets S. (2006). *Insurance*. Kiev. KNEU. [in Ukrainian]
5. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). On Insurance: Law of Ukraine. 85/96-BP. Retrieved from : www.rada.gov.ua. [in Ukrainian]
6. Gamankova O. (2007). *Finances of insurance organizations*. Kyiv. KNEU. [in Ukrainian]
7. Baranova V. (2005). *Contingent-loan funds of insurance organizations: problems of investment and taxation*. Bulletin of socio-economic research, 21, Odessa: Odessa State econ un. 25-31. [in Ukrainian]
8. Fedorova T. (2004). *Insurance*. Moscow: Economical. [in Ukrainian]
9. Nalukova N. (2015). *Financial Activities of the Insurer: Conceptual Principles of Theory and Practice*. World of Finance, 2, 105-117. [in Ukrainian]
10. Poddorogin A. (2001). *Finances of enterprises*. Kiev. KNEU. [in Ukrainian]